

Foraois na gcliar Clann Mhaol Ruanaigh

[RIA 739 (24/P/9), 282]

Duibhgen_n O Dubhgen_náin cecinit

[Snéadhbhairdne, Dán Díreach at first and then varying, Crosántacht]

- 1 Foráois na ccliar Clann Mháol Rúanaigh
na rúag seghmur
fúaradur ar chradh (gan) mur chonradh
bladh nár bernadh.
- 2 Clann Mhaol Ruanaigh na rádh milis
mor an cuire
do caithfeadh féile na (na) fine
Éire uile.
- 3 Gabhla fionntatha chráoi Chata
clann Mháol Rúanaigh
is mion gach fer aga bhfeghain
re seal slúaghaigh.
- 4 Beg mo thnúth re heigsibh eile
ón fhéin cennsa
do-gheibhim gach ní is lór liom-sa
o shlogh Seaghsha.
- 5 Luingseóir Locha Ríbh rámhtruim^s
rioghdha an fheadhan
do sgriobadh da ndán fán domhan
lán [a] leabhar.
- 6 Foghlainntigh cheardcha an cogaidh^s
do chlecht iomghoin
a-ta fraoch aigh ar a n-armaibh
do bháidh biodhbaidh.
- 7 Cogadh na slat a síth nenta
nós dá bfine
biadh aca do bríodh ar mbuile
(míon na muighe)
mín na Midhe.
- 8 Meoir mheadhoin mhaicne Maol Rúanaigh
radh nach dorcha
ni conchlann do laoch geal Greancha
acht fer fromhtha.
- 9 Ni ri go ffreasabra an fer-sin [283]
ar [fhia]dh ng[....]e
mo chuilén con ós gach cúaine
do bhladh bháire.
- 10 Is terc 'na mhéin rí na [leg. budh?] réidhe
ar dhíol dáimhe
ni faghtur é ar eadh na huaire
gan gen gaire.
- 11 Mac Diarmada ar chlann gCréidhe^s
ar mbarr báire
Tomaltach ag taobhshnoidhe námhad^s

- nós^r nach bladhann.^{ra}
- 12 Is lán re linn gach ríasg romhall
d'iasg gach abhann
giolla dán dú cáin ón chorann
nach ttraidh tarann.
- 13 Cuilén leómhain do len daigreim
go mer mongduinn
giolla , sleagh derg ara dernainn
cerd in chomhluinn.
- 14 As dó a-táim ag deilbh a(n) ndealbhuim
gidh feidhm forluinn
Mac Diarmoda ag dul fa Dhuibhlinn
do chur chomhluinn.
- 15 Ag cur comluinn 's ag cur cruidh [leg. cuiridh?] [
eachtrann^r ór oilers
giolla nar chuir druim re deabhaidh
cuing a chinidh.
- 16 (Crann ós fiadh maicne Mhaoil Ruanaigh) [> qt 24]
Tarla damh a-níarr im nónaидh
Niall is Núalaidh
a-tá giolla dé I Dhálaigh
ar ghné an ghúalaigh
- 17 Gad mer uile (?) crúaidh a crabaidh
búaidh dha bhúadhaibh
giolla théid go gnáth a ngleódhuiibh
ag cr[u]aduibh. [word missing]

Cidh tráth acht as cruaidh an t-adhbhar naire aonduine amháin ar mire a mesg tri ccéd no chethair a-ta a a ttimcell Meic Dhiarmada , misi ar mire 'na mesg , is mor an onoir don ealadhain gan mo chengal a n-éraic a n-abraim , mas fíor eccóir nach bfuráilen Mac Diarmoda mo chengal , mo chur a ccróchaolaigh da mádh ferde mh'aignidh no mh'intinn no mh'inteacht e ór as é Mac Diarmada do-gebhadh sgaith mh'ealadhan , caoin mo cheirde do druim dligidh.

- 18 Giolla do ghabh sén re sleaghaibh
nár ér f[h]ilidh
ioth re a linn a n-uir o n-uraidh
i mBúill mbiligh
bentur cruach oirrchinn is arbha
[.....]
- 19 Teirce re theach clíath na comhla
im iath Emhna
dídin a Dhé craobhshlat ar ccomhdha
saormac Sadhbha.
- 20 Ar[na] ttionol do thuir Chnodhbha [284]
do ghuin ghallgha
bíd bailte úadha go hiomdha
fua(i)ra falbha.

Or as fúar , is falamh a-táid bailte na mbuidhne do bi annso gus trasta ag cosnamh a nduithch[e] ar mac Diarmada o Dhún Balair.

- 21 Cuirther fion is céir 'na chomhaidh
o fhéin Fhabhair
mac meic Aodha mo thegh turaidh
is treabh taraidh (?).
- 22 Nior ghabh on mór no gur mhionaidh
um Dhún Danair
ni leigfedhe ar chios na ar chomhaidh
sios go Samhuin.
- 23 Sios go Samhain
ni thshergfa se fraoch na foghla
do-bheir san áth re guin Ghallgha
ful go formna.

Fuil go formna tealgthair a ttroid Thomaltaigh meic Concobur meic Aodha
Conqubur meic Tomaltaigh meic Mhaol Ruanaigh meic Giolla-Chriost meic
Conqubur meic Cormaic meic Tomoltaigh na Cairrge.

- 24 Crann ós fiodh maicne Mhaoil Ruanaigh [< qt 16]
fa cháoin ccomhráidh
brónnайдh gég Chuille dar ccoimhríar
duille in domhnáin.
- 25 Duille in domhnáin
do-ber Mac Dermada ar dhúanaibh.
a ttabhair do Dhía is do dháoinibh
cía nac ccúalaidh.

Et cia d'feraibh Eireann nó Alban nach gcualaidh an tusgárdadh do-rinne Mac Diarmada ar a esgcairdibh a gCill Aithrechta , ni chúalaidh a ionnshamhail don iorgail-sin acht an ré reabaidh do-rihghe mac Cein meic Dían Céacht .i. Lugh laider láochbhuiileach Lamhfada a lár Chatha Mhuighe tortbhuiilligh Tuireadh for Fhomhorachaibh no an cóigeadal comhmburughach do-rihghe Conghal Cláon mac Sgannláin sgíathleathain a cCath Mhuighe Rath dhá dhioghait fein ar na feedhnachaibh no an búireadh borbchatha do-rihghe Cú Cholainn mac [285] Subhaltaigh a mBreisleach moir Mhuighe Murtheimhne da ttug imláoid a n-anma do cheithre hollchoigeadh[aibh] Eireann no na hiomghona dubha díleighis tug Conald Cernach mac Aimhirghin largiunna ag tabhach Thána Bhó Fráoch , ní haithnidh dhuinn isin domhan mor , ni faghtur sgriobtha ag sgéaluigheacht ionnshamail na hiomghona , na himresna fuair Mac Diarmada ag cosnamh Mhuighe Luig na lerg ttoraidh.

- 26 Tír a shen as tenn do thabaigh
geall re a ghonaibh
[.....
.....].

- 27 Is geall oirches [.....]
 san fhiadh aluinn
 fúath a mhinn fa mhein an mhínfhuinn
 réidh a ráidhim
- 28 Radharc as áille fuair duine
ar druim dhomhuin^r
 clúainte ura san fhíadh iodhan
 grian da ngoradh.
- 29 Umhla do righ Achaidh Abhla
 oineach umhal
 gnúis nachar chlecht guth da ghoradh
 cruth mur chubhar.
- 30 Do-gheibh ar egla chána is chomhtha
 longa is lethgha
 [.....]
 [.....].
- 31 Is craoiseach í Airt Éinfhir
 ualach neimhe
 an gháoth fhúar sa gleó 'na gaire
 ni teó an tene.

Ni teó a an tene , ni fúaire an t-oighreadh errchamhail ina an ghaoth
 gheintlidhe , an fhuarlasair ifreann da eirghios do craoisigh Thomaltaigh re
 haghaidh eachtrann

- 32 A mbe*[il]rn*n bhaoghail
 lingidh ar aitris bhó búraidh
 a gcró cháolaigh
 cruth mur cholga i ccath namad^s
 cuiridh úadha sleagh nach seólbhog
ar feadh fánchnoc.
- 33 Fer fial Fanad
fer do chrú Cairbre , Chormaic
 ni lentur fioch ar an bfionnshlait.
 crioch do chomhloit.

Acht cheana creachaidh , comhloitidh Mac Diarmada criocha echtrann ,
 esccarad, loisgidh a nduinte , a ndedhbhailte, fágbaidh a ttíre , a ttighe re
 tenidh.

- 34 Ní bfúair se tóir fa na tighibh
 (as) dóigh bhús deimhin

Et is deimhin nach mur fuair mac Rusglainn na mna fuair [286] [Mac] Dermada (na) rioghacht Muighe Luig, oir is ar sgéalaibh , ar sgolaires (?) do bréagadh mac Rúsglainn na maighdiona meirleabra , na rioghna rosgaille, ar is ar thesgadh a chnis le craoiseachaibh , ar látannaibh iomurcacha , congmháil a ochta re hiommbúalaidh fuair Mac Dermada rioghacht Mhoighe Luig na lerg n-úaine.

- 35 Do-geibh ar iocht riogh is réidhe
gniomh mur Ghúaire
Guaire ar eineach is ar engnamh
aghaidh rioghda
giolla le lentur coll cána
'sa ccrom craobha.

Cromaíd na craobha , feacaíd na fiodhbadha re mes , re morthoradh fa

- 36 Ó Maolruanaigh nach [.....]
na rúag ndiogháir
do-bhéra laoch Mhuighe morráimh
duine diláimh.
- 37 Duine díláimh
ni doigh ag righ Chúain na Cairrge
d'aithle a áigh is fuar na reilge
gidh fuar fairrge
ni théad on fhior fa fiadh Eilge
clíar ar cairde.
- 38 Cliar ar cairde nior chuir céile
Droma Dághda
a lan da gháois is eich iomdha
fa chleith Chárna.
- 39 Mac Dermada a ngleó le ngormgha
ar eól anba
fían Mhuighe Luirg lór a ndealbhda
slógh na Samhna.
- 40 [Slogh na Samhna?]
samhal muintere I Dhúach Ghalaigh
gasraidh thé*[ild]* go diocra a ndeabaidh
fiochdha ar faghail.
- 41 Faghail acadh ar Áth Clíath^s
a mbíd Gallmháoir
té*[ild]* is a ghasraidh fhíal fhionn bháoidh
fa fhíadh Amhláoibh.

Amhlaoibh Ó Lomluin, , Gofraídh O Geirchaorach , Conn O Coinlerga, triar
óglaoch do muinte[i]r hi Nechtuin do-chuaidh le sgáioithmhuc dá mesradh
as feedhaibh Átha Lúain síar go Ráith Cruachan d'iarraidh dairmhes.

- 42 Is cuis gháire
ní fful o righ ar taobh ar ttíre^s
maor no báille
do fhothruig in luch mo léine
fon sruth sáile
ni tabhair sí seadh sa sóire [287]
ben hi Mháille
is lom do mhill ca[t na?] cleiri

mac hí Mhaire.

Tug an giolla dubh o dúainre
gu lar [grai]nne (?)
(i)s binn re fer ar bord na búille
dord gach dáimhe
braghmeic D[iarma]da (?) is geal gruaidhe
is treabh táidhe.

Et ní treabh táidhe ón, ór a-táim féin re tuillidh , (re) tri ráithe ag sgrudadh mo mhenman , ag cùartughadh mh'inntinne dá fhéchain caidhe an t-eólus annam úaigneach do-ghénuinn o Chill Ronáin go Longport lethán lanoirrderc Meic Dermoda. Acht cheana ro-feadur a-nois, or g(h)ébhad síar annso do Glenn Súain frisi n-aburtar thír Thúathail , do Choill Crotáin murar marbadh Crotán Cennmor do Lochlannachaibh , do Magh Treadha frisa n-aburtur Magh Ó nOiloll , don Guthaird goirmriasgaigh murar labhair Lugh Lámhfada do ghuth ard feramhail ag maoidhemh Thuaithe Dé Dhanann d'ionnsaidhe chatha Lochlannach , do Charn Oilltriallach risi n-aburthur Carn Achaidh Abhla , tar Uinnsinn Fhéruaine murar báitheadh Uinneas inghean Ghabha ghabhailfhoda , do Shíth Dumha mur ar hadhlaiceadh Dumha inghean Bhudhbhde[i]rg meic an Daghda , do Clárach Luighne murar marbadh Clarach mac Conna , do Leithchenn Shleibhi Gamh murar marbhadh Gamh Grúadhsholus mac Eithlen, giolla Eiremhóin mhic Milidh , romham a-nall im rithing go reimdhíreach t're chenn Mhachaire Luighne go lánathlamh , d'Ath Clíath an Chorainn re raiter Baile an Mhúta, , do Mháolán Cinn tSeinshléibhe re raiter Ceis Choruinn , do Chnoc na nOnchon inar cuiredh mergeadha Ruaidhridhe na soidhe buidhe í Conqubur re crannaibh d'ionnsaidhe catha Conachla , do Choirrshliabh na Seghsa go seóldíreach , do Mhainiste[i]r Atha in Da Laarg fur Búill , romham soir d'ionnsaidhe chalaidh na Cairrge.

- 43 Budh sén soraidh [288]
teach do chur 'na chenn nior chubaídh
brugh os broghaibh
teach t'ren toirtheach
teach midhchúarta Mhuighe Malonn.
- 44 [Is] iomdha ann glas is geibhionn
fa bhais mbannduinn [leg. mbán-]
is uaisle fa Bhuill gach braonfhounn
na úir Arann.
- 45 Ara Éirenn iath Mhuighe Luirg
is trom toradh
as foráois éisg san fiadh iodhan
gach cliabh coradh.
- 46 Coire lán d'iuchraibh is d'ubhlaibh
[.....]
mo-chen(n) a-ta san thír thonnglain
mur mhín Mhurbaigh.
- 47 Giolla nach gabh greann re garbhghuin
ar ccenn connraidh

oighre Tomalltaigh mhór mhenmnaigh.
an chóir congmaidh.

- 48 Connmhaidh dligheadh
té*[i]d* as an mór árd mur osleach
gach bard buideach
buidheach gach bard is gach brúlinntigh^{sr}
do bhaidhbh Shionna
rún Tomaltaigh go nglór ngeama
nach mor mionna.

, is mor na mionna tug sagart na fairche dia Domhnaigh si chuaidh thart .i.
in leabhar aifrinn mor do thabhairt do nach raibhe-se féin ag mnaoi re
ceithre bliadhnaibh , is aindiuid do-san sin do radha , misi fein aga
fheitheamh ag comhradh risin mban(an)caire , mna far cluas

- 49 Tug me úadha go raibhe
in sagart go gér da guidhe
nocha n-anann ben in bhaile
seal 'na suidhe.
do bhuaider mor , maine
in t-ol uile.
Uoládh nochon ard uile
an bard buidhe
tarla dhamh ag gniomh na groidhe
an maol moighe.
Mac Diarmada is báidh ler mbaile
nach ttraighe tuile
fer lenus lorg na riogh roimhe
diol gach duine. [289]

Et duine dall do bhi a cClúain Meic Nóis uair éigin re l[....ain] naoimh , in
tan do théigheadh sé for onfuis na Sionna do bheireadh sé fiche esgonn
lais a laghraibh a chos , [a lámh]

- 50 Fa lor d'iongnamh
Mac Diarmada ar cul cranngthal
ar brú biodhbadh

, gidh sgel tríd a cheile é is maith an t-adhbhur gaire nach beirionn an lair
groidheadh acht eintserrat is mbliadhuin , da en déag ag an dreollán , ní
mó is rothaimh sin ina mur do-ní in damhán ealla an uair do-chluin sé
gotha na ngadhar go tte*[i]d* sé ar eaneach do innioll a liontad roimh in
bfiadhach a ndoigh go ccoinneochaídh se an damhraidh

- 51 Ó MaolRuanaigh ar ccenn connraid
gach ceall cabhraidh
do gúais sheabhad fial forbhair^s
bíadu do bhadhbaibh.
do géig chráoibhe Clochairs

- fuaim a chuilg os cách a ccathaibh
a tráth tochair.
- 52 Tráth an tochair
ni teilgter druim hí Airt Einfhir
is tren ar ghac ríogh dha-ríribh
gniomh in Ghaoighil.
- 53 Gaoidhil Eirenn fa ucht solus
is sliocht fíre.
rí nach bí a bfolach ar fhleaghaibh
[.....].
- 54 Lamh (a)ga bfuil urchar dubh domhain
nach Lugh leabhair
fer do chur 'na chenn nior chubaidh
bus ferr d'fedhain.
- 55 Feadhnacha Lacha Cé is cosmuil
re cruth sídhe
ar glac a lámh don eing úaine
is greim gribhe.
- 56 Is greim gribhe do ghlac macslis
singe Saidhbhe
nír c[h]u[i]r an cúan o laoch Luighne
gaoth da garbhe.
- 57 Garbcosg merleach moradh eglus
airseoir Emhna
giolla do fuair clú ar a chorragha
ar brú berna
baranta le cach o Creidhe
ar ghnaoi Ghuaire.
- 58 Ní folchar maith hí Mháoil Ruanaigh [290]
a mBaoi Bherra
ní leig damh sgeim ar a sgelaibh
ón eing uallaigh

, is uallach dona Gregaibh gurab é ait a ndénaid siad bailte bunáiteacha , caithreacha comhnaughteacha ar mullaighibh a ccnoc , a ccorrthulach.

- 59 Ni cles diamhair én na lachan
on mBuill mbraonaigh
is caoin re clíaraibh
fer nach cciuirenn ceim don chóraidh
réidh a riaghail,
fer dár buidhe Día , dáoine
'ga mbía an baire (, a dhaoine).